

**ЩОРІЧНИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
«КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ»**

**ТВОРЧА РОБОТА УЧАСНИКА ТРЕТЬОГО ТУРУ
ЩОРІЧНОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
«КРАЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ»
НА ТЕМУ:**

**«ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.
ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ
МОСТИВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В
ДОМАНІВСЬКОМУ РАЙОНІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»**

Корсун Анастасія Леонідівна
прізвище, ім'я, по батькові учасника

Управління житлово-комунального господарства
Миколаївської обласної державної адміністрації
місце роботи

головний спеціаліст сектору фінансового
забезпечення
посада

дата виконання

підпис учасника

2018 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ	
1.1. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: етапи та основні завдання	4
1.2. Засади державної регіональної політики	5
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ МОСТІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ДОМАНІВСЬКОМУ РАЙОНІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
2.1. Характеристика Мостівської об'єднаної територіальної громади як об'єкта дослідження	7
2.2. Стратегія сталого розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області на 2018 – 2026 роки: пріоритетні напрямки	9
2.3. Аналіз наявних проблем розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади та можливі шляхи їх вирішення	10
ВИСНОВКИ	11
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	12

ВСТУП

Актуальність теми. У процесі зближення України з Європейським союзом було здійснено немало реформ. На мою думку, однією з найуспішніших є реформа децентралізації.

Ось уже четвертий рік Україна впевнено і успішно проводить реформу децентралізації, яка забезпечила зростання ролі регіонів як одиниць регіонального рівня управління держави. Завдяки цій реформі органи місцевого самоврядування мають більше повноважень і максимально можуть враховувати потреби місцевих жителів при прийнятті рішень, та мають більше перспектив для соціально-економічного розвитку своїх регіонів.

Об’єкт дослідження – Мостівська об’єднана територіальна громада.

Предмет дослідження – особливості соціально-економічного розвитку Мостівської об’єднаної територіальної громади в умовах децентралізації.

Мета дослідження – дослідити особливості соціально-економічного розвитку Мостівської об’єднаної територіальної громади в умовах децентралізації з метою виявлення можливих проблем і пошуку шляхів їх вирішення.

Завдання дослідження:

- 1) дослідження організаційно-правових аспектів реформи децентралізації та державної регіональної політики;
- 2) надання характеристики Мостівської об’єднаної територіальної громади як об’єкта дослідження;
- 3) виявлення можливих проблем у процесі соціально-економічного розвитку Мостівської об’єднаної територіальної громади;
- 4) розробка пропозицій щодо вирішення можливих проблем соціально-економічного розвитку Мостівської об’єднаної територіальної громади з метою створення умов для динамічного розвитку регіону.

РОЗДІЛ 1 ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

1.1 Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: етапи та основні завдання

Реформа децентралізації в Україні є одним з пріоритетних завдань, що сприятиме розвитку місцевого самоуправління і економічного розвитку країни.

Процес децентралізації в Україні розпочато з ухваленням основного концептуального документу – Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Метою Концепції є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад.

Основні завдання реформи:

- 1) забезпечення доступності та якості публічних послуг;
- 2) досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади;
- 3) визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади з метою забезпечення доступності та належної якості публічних послуг, що надаються такими органами;
- 4) створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень.[4]

Не менш важливим стало прийняття Закону України «Про співробітництво

територіальних громад», Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та внесення змін до Бюджетного і Податкового кодексів щодо фінансової децентралізації.

Завдяки процесу децентралізації створено значний дієвий і спроможний інститут місцевого самоврядування на базовому рівні – об'єднані територіальні громади (далі – ОТГ).

На сьогодні уже створено 731 об'єднану територіальну громаду (із них 26 ОТГ очікують рішення ЦВК про призначення перших виборів).

У Миколаївській області створено 33 об'єднані територіальні громади (із них 5 ОТГ очікують рішення ЦВК про призначення перших виборів).

Динаміка створення ОТГ свідчить про все більшу зацікавленість громадян у даному питанні. Звичайно є і виключення – це окуповані території та, на мою думку, існує людський фактор, який проявляється в бездіяльності окремих керівників (налічується близько 128 районів, де не утворено жодної ОТГ).

Отже, завдання Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні впевнено і успішно реалізується, про що свідчить прийняття важливих нормативно-правових актів, які врегульовують процес децентралізації, а також збільшення кількості ОТГ.

1.2 Засади державної регіональної політики

На сьогодні в Україні сформовано необхідне законодавство для регіонального розвитку. Це, перш за все, Закон України «Про засади державної регіональної політики» та Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. Дуже важливим є і те, що Україна має можливості для фінансування регіонального розвитку за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку (далі – ДФРР).

Відповідно до Закону України «Про засади державної регіональної політики» метою державної регіональної політики є створення умов для динамічного, збалансованого розвитку України та її регіонів, забезпечення їх соціальної та економічної єдності, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного громадянина

незалежно від його місця проживання.[3]

У регіональному розвитку України сьогодні стала переважати орієнтація на децентралізацію влади.

У результаті бюджетної децентралізації ОТГ мають значно більше власних ресурсів і мають змогу долучитись до отримання коштів з ДФРР. Але, перш за все, кожна громада має розуміти, куди мають бути направлені ці кошти. Для цього необхідно складати стратегічні плани розвитку громад, що дозволить використовувати отримані кошти більш ефективно.

На жаль, в Україні не існує чіткої нормативної бази, яка б визначала порядок та вимоги щодо розробки стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади. Водночас в Україні працюють різноманітні іноземні програми технічної допомоги, спрямовані на допомогу містам та регіонам в розробці стратегій розвитку міст та регіонів. Тому, об'єднаним громадам пропонують діяти за алгоритмом, який застосовувався при розробці стратегій регіонального розвитку областей.

Починаючи з 2016 року в Україні діють проекти підтримки децентралізації та об'єднаних територіальних громад: проект США «DOBRE», програма «U-LEAD з Європою», проект «DESPRO» та ін.

Реформа децентралізації надала ОТГ більше можливостей для розвитку територій, створення сучасної освітньої, медичної, транспортної, житлово-комунальної інфраструктури. І тепер громадам залишається розробляти ефективні плани розвитку для використання власних і отриманих ресурсів з максимальною користю.

Безліч громад, які не побоялися реформи децентралізації, підтримали її, заручилися підтримкою міжнародних програм та проектів, вже відчули переваги реформи сьогодні: в їхніх містах, селах і селищах почали ремонтувати дороги, будувати водогони, ремонтувати медичні та освітні заклади.

Таким чином, можна зробити висновок, що в умовах децентралізації питання регіонального розвитку стало більш актуальним. Місцеві громади та регіони отримали більше впливу для свого розвитку.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ МОСТІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ДОМАНІВСЬКОМУ РАЙОНІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1 Характеристика Мостівської об'єднаної територіальної громади як об'єкта дослідження

Мостівська об'єднана територіальна громада утворена 7 липня 2016 року відповідно до розпорядження голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 07.07.2016 № 244-р «Про затвердження висновку щодо відповідності Конституції та Законам України проектів рішень про добровільне об'єднання територіальних громад».[8]

Вже минуло два роки з моменту об'єднання територіальної громади. За цей час в Мостівській об'єднаній територіальній громаді (далі – Мостівська ОТГ) було створено власні органи виконавчої влади, відділ освіти, молодіжну раду «Кульбаба», місцеву пожежну охорону, комунальне підприємство.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 р. № 410 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.04.2018 р. № 201-р «Про затвердження розподілу обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2018 році» Мостівська ОТГ отримала субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад – 4299,2 тис.грн у 2017 році та 2921,4 тис.грн у 2018 році.[5, 6]

У 2017 році за рахунок зазначеної субвенції було реалізовано три проекти загальною вартістю майже 4 300 тис.грн. Крім того, за кошти місцевого бюджету було здійснено поточний ремонт доріг, вирішено питання з водопостачанням та вуличним освітленням у селах Мостівської ОТГ, в яких ці

проблеми потребували негайного вирішення.

Мостівська ОТГ намагається брати активну участь у всіх проектах, оскільки це додаткові інвестиції. Завдяки фінансовій підтримці програми DOBRE було реалізовано 3 проекти, розроблених Молодіжною радою Мостівської ОТГ.

У 2018 році за рахунок коштів місцевого бюджету було здійснено капітальний ремонт дошкільного навчального закладу у селі Лідіївка.

Перелік реалізованих проектів та виконаних робіт, спрямованих на формування інфраструктури та покращення благоустрою громади, наведено у додатку 1.

Демографічна характеристика

Населення громади невелике та сильно розпорошене по населених пунктах Мостівської ОТГ. Майже 4 тис. мешканців проживають у 15 населених пунктах. Це вносить певні труднощі у керуванні.

Населення у працездатному віці становить 2/3 від загальної кількості населення. В цілому населення у післяпрацездатному віці переважає населення, молодше від працездатного віку. Загалом, громада не забезпечена кваліфікованими трудовими ресурсами. Рівень освіченості трудових ресурсів громади є недостатнім для забезпечення її розвитку в цілому та задоволення попиту місцевого господарства і соціальної сфери.

Ринок праці

На території Мостівської об'єднаної територіальної громади попит на робочі місця забезпечують:

1) 5 підприємств, 53 фермерські господарства та 36 фізичних осіб-підприємців;

2) бюджетні організації: 1 сільська рада, 1 навчально-виховний комплекс, 3 загальноосвітні школи, 3 дошкільних навчальних заклади, 4 заклади культури, 1 амбулаторія загальної практики сімейної медицини, 3 фельдшерсько-акушерські пункти, 3 відділення зв'язку, 1 лісництво.

У 2017 році на території Мостівської ОТГ було створено комунальне підприємство «Мостівський сількомунгосп». Завдяки цьому було створено 53

робочих місця для громадських робіт, 33 тимчасових місця для громадських робіт та заміщено 11 вакансій. Успіхом у вирішенні кадрових питань стало нагородження Мостівської ОТГ відзнакою «Кращий роботодавець року» в номінації «Створення сильної, спроможної, потужної громади».

У структурі ринку праці Мостівської ОТГ вагому частину займає аграрний сектор, що має такі ознаки:

- а) сезонна праця
- б) зайнятість населення в особистому селянському господарстві.

Переважним джерелом робочої сили є населення об'єднаної територіальної громади.

2.2 Стратегія сталого розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади Миколаївської області на 2018 – 2026 роки: пріоритетні напрямки

Мостівська ОТГ опинилася серед 50 об'єднаних громад України, які виграли грант по проекту DOBRE, за яким польські експерти працюють над стратегією розвитку.

Робоча група Мостівської ОТГ разом з експертами програми DOBRE протягом року працювали над Стратегією сталого розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади на 2018 – 2026 роки. У процесі розробки стратегії також взяли участь діти та молодь. За час роботи над стратегією розвитку було проведено безліч зустрічей з мешканцями громади, і, як результат, було визначено стратегічні та операційні цілі розвитку Мостівської ОТГ, які наведені у додатку 2.

Також в ході засідань робочої групи зі стратегічного планування було сформовано пріоритетні ознаки, які характеризують Мостівську об'єднану територіальну громаду після завершення реалізації даної стратегії (наведені у додатку 3).

Так, після громадських обговорень матеріалів стратегії розвитку у населених пунктах Мостівської ОТГ, було розглянуто, взято до відома пропозиції всіх мешканців, а в подальшому успішно схвалено Стратегію сталого розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади на 2018 – 2026 роки.

2.3 Аналіз наявних проблем розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади та можливі шляхи їх вирішення

Розробка та схвалення Стратегії сталого розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади на 2018 – 2026 роки є дуже важливим та успішним кроком для всієї громади.

У процесі розробки даної стратегії було визначено сильні та слабкі сторони Мостівської об'єднаної територіальної громади, які наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Сильні та слабкі сторони Мостівської ОТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none">• наявність родючих земель для ведення фермерської діяльності• інвестиційна привабливість регіону• наявність вільних сегментів для ведення бізнесу• наявність розвинутих сільськогосподарських підприємств• велика кількість фермерських господарств та фізичних осіб-підприємців• наявність лісових насаджень та загальнодержавного парку «Мостівський»• наявність сучасних комунікаційних систем і мереж (інтернет-зв'язок)	<ul style="list-style-type: none">• низька купівельна спроможність населення• низький рівень зайнятості населення• тіньовий ринок праці• слабка дорожня інфраструктура• зношеність будівель закладів культури, медицини та освіти• недостатня кількість обладнаних відпочинкових зон• нестача професійних кадрів: медпрацівники, спеціалісти, педагогічні працівники, службовці• проблема утилізації відходів• відсутність генерального плану села

Дані таблиці 2.1 свідчать про спроможність Мостівської об'єднаної територіальної громади забезпечити подальший розвиток. Але для цього потрібно вирішити наявні проблеми, які можуть затримати такий розвиток.

Аналіз наявних проблем розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади та можливі шляхи їх вирішення наведено у додатку 4.

ВИСНОВКИ

Для написання творчої роботи я обрала тему децентралізації та регіонального розвитку, яка на даний час хвилює багатьох українців.

Під час проведення дослідження я удосконалила свої знання з питань децентралізації та регіональної політики і зробила певні висновки.

Реформа децентралізації в Україні є одним з пріоритетних завдань, що сприятиме розвитку місцевого самоуправління і економічного розвитку країни.

Завдяки процесу децентралізації створено значний дієвий і спроможний інститут місцевого самоврядування на базовому рівні – об'єднані територіальні громади. Зараз громади мають більше впливу та ресурсів для свого розвитку. Основним завданням об'єднаних громад є розробка стратегій розвитку, завдяки чому вони зможуть проаналізувати свої сильні та слабкі сторони, і обрати правильний курс розвитку громади. Українська влада підтримує спроможні громади шляхом методичної, правової, фінансової підтримки, а також співпрацею з міжнародними організаціями.

Безліч громад, які не побоялися реформи децентралізації, підтримали її, заручилися підтримкою міжнародних програм та проектів, вже відчули переваги реформи сьогодні: в їхніх містах, селах і селищах почали ремонтувати дороги, будувати водогони, ремонтувати медичні та освітні заклади.

Однією з таких громад є Мостівська об'єднана територіальна громада, яка за два роки існування вже може похвалитися своїми здобутками та поділитися секретами успіху.

Я вважаю, що не потрібно боятися змін, так як цього не побоялася команда Мостівської ОТГ, і тепер успішно реалізує поставлені цілі і завдання, а в майбутньому про цю громаду можна буде сказати наступне: «Мостівська ОТГ – згуртована громада суспільно та професійно активних громадян, з добре розвиненою матеріально-технічною базою та відмінно функціонуючою соціальною сферою, яка ділиться власним досвідом у процесі активної співпраці з іншими громадами».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» від 17.06.2014 № 1508-VII // Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII // Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII // Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету міністрів України від 01.04.2014 № 333-р // Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 № 410 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад» // Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.04.2018 № 201-р «Про затвердження розподілу обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2018 році» // Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Розпорядження голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 07.07.2016 р. № 244-р «Про затвердження висновку щодо відповідності Конституції та Законам України проектів рішень про добровільне об'єднання територіальних громад»
9. Стратегія сталого розвитку Мостівської об'єднаної територіальної громади на 2018 – 2026 роки